

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Halmos Ügyvédi Iroda (7621 Pécs, Mária u. 29. ügyintéző dr. Halmos Péter ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a dr. Tatár László ügyvéd (7623 Pécs, Petőfi u. 57. II/7.) által képviselt **alperes neve** (alperes címe.) alperes ellen részvények kiadása iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 8.G.40.036/2005/53. számú ítélete ellen az alperes 55. sorszámú fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 114.000 (egyszáztizennégyezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság az alapeljárásban megállapította, hogy a T.H. Rt. (az alapeljárásban III. r. felperes) 1998. február 1.-én jött létre, jegyzett tőkéje 54.000.000 forint. A zártkörűen működő részvénytársaság 540 db egyenként 100.000 forint névértékű névre szóló részvényt bocsátott ki, melyből 270 db törzsrészvény, 270 db pedig elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvény volt. A részvényekből az alapításkor 232 db törzsrészvényt és 232 db elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvényt M. L. - az alapeljárásban II. r. felperes - szerzett meg, a fennmaradó részvények az alperes tulajdonába kerültek. Az alperes előbb a részvénytársaság elnök-igazgatója, majd 1999. április 30.-tól 2002. november 5.-ig vezérigazgatója volt.

A felperes - az alapeljárásban I. r. felperes - az Amerikai Egyesült Államokban, Florida Államban nyilvántartásba vett, tőzsdére be nem vezetett részvénytársaság, amely az alapításkor 500 db 1 USD névértékű törzsrészvény kibocsátására kapott

engedélyt. Az engedélyezett részvényeket kibocsátotta, azokat M. L. szerezte meg, aki egyúttal a részvénytársaság első önálló igazgatója is lett.

1999. augusztus 30.-i keltezéssel részvéncsere szerződés jött létre, melyet egyik részről a felperes, másik részről M. L. és az alperes kötött. A szerződés szerint M. L. és az alperes a T. H. Rt. által kibocsátott részvényeiket a felperesre átruházták, a felperes összesen 370 db egyenként 1 USD névértékű törzsrészvényéért cserébe. E 370 db törzsrészvényből 248 db M. L., 122 db az alperest illette meg. A részvéncsere szerződés magyar nyelven készült, hozzá több szövegváltozat után készült egy angol nyelvű - Supplement to Share Exchange Agreement elnevezésű - kiegészítés 1999. augusztus 30. napjára keltezve, melynek aláírása valószínűsíthetően 1999. december 28. napját követően történt meg. A kiegészítés végleges tartalmát, és az azt megelőző szövegváltozatokat az alperes aláírás előtt megkapta, a végleges szövegváltozatot le is fordította magyar nyelvre. A kiegészítést a részvéncsere szerződést kötő felek aláírták. A kiegészítésben rögzítették, hogy a részvéncsere szerződésben foglalt tranzakciók 1999. szeptember 27-én kerülnek zárásra. Az okiratban szerepel az is, hogy a felperes jegyzett (helyesen engedélyezett) tőkéje 500 db 1 USD névértékű törzsrészvényből áll, melyek közül 500 került kibocsátásra és van forgalomban, viszont a zárást megelőzően a felperes jegyzett tőkéje 1.000.000 db 1 USD névértékű részvényre lesz megemelve, melyek közül 500 lesz kibocsátva és forgalomban.

M. L., mint a felperes egyedüli részvényese 1999. szeptember 13-án határozott arról, hogy a társaság összesen 1.000.000 db részvény kibocsátására kap felhatalmazást. A határozatot az I. r. felperes 1999. február 24-én benyújtotta Florida Állam Államtitkári Hivatalához, mint illetékes nyilvántartó hatósághoz. 1999. szeptember 27-én az I. r. felperes 370 db törzsrészvényt bocsátott ki, 248 db-ot M. L., 122 db-ot az alperes nevére. Ezzel M. L. részvényeinek száma 748 db-ra emelkedett. A részvényeket a társaság részvényesi nyilvántartásba lefűzték, és a részvényesek 1999. szeptember 27-i dátummal igazolást (tanúsítványt) kaptak a részvénytulajdonukról. Az igazolást 1999. szeptember 27-ét követően az alperes is megkapta.

2000. március 14-én az alperes, mint letevő (depositor) és M. L., mint letéteményes (trustee) között szavazati bizalmi megállapodás (Voting Trust Agreement) jött létre az alperes tulajdonában lévő 122 db felperesi részvényről. A szerződésben az alperes a tulajdonában lévő részvények alapján őt a felperesi részvénytársasággal szemben megillető részvényesi jogosítványok gyakorlásának a jogát M. L. ruházta át. M. L. vállalta, hogy az alperes részvénytulajdonosi jogát igazoló ún. tröszt részjegyet állít ki, és azt nyilvántartja. A tröszt részjegy forgatható, ennek azonban érvényességi feltétele, hogy a forgatás tényét a trustee a nyilvántartásban átvezesse. A szavazati bizalmi jogviszony a szerződő felek megállapodása szerint három esetben szűnhet meg: ha a letéteményes vagy jogutódja a szerződést felmondja, a felek a szerződést közös megegyezéssel megszüntetik, vagy a részvénytársaság tőzsdére való bevezetésekor e tény erejénél fogva. A szerződés - felek aláírásával ellátott utolsó oldalán rögzített - 8.06. és 8.07. pontjaiban a

szerződő felek a megállapodással létesített jogviszonyukat Florida Állam törvényeinek hatálya alá helyezték, és a megállapodásból eredő jogviták elbírálására kikötötték a P. B. (Florida) székhelyű bíróság joghatóságát és illetékességét.

A T. H. Rt. összes részvénye az alperes birtokában volt, aki annak kiadását az I. r. felperes és M. L. II. r. felperes kérésére megtagadta. Megtagadta az alperes a nevére szóló részvények forgatmányozását is.

A felperes, mint I. r. és M. L., mint II. r. felperes és a T. H. Rt., mint III. r. felperes pert indított az alperessel szemben, melyben az I. r. felperes kérte, hogy a bíróság az alperest 76 db egyenként 100.000 forint névértékű T. H. Rt. részvény kiadására kötelezze, melyből 38 db a törzsrészvény, 38 db pedig elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvény. Kérték továbbá, hogy a hiányzó forgatmányt a bíróság ítéletével pótolja. M. L., mint II. r. felperes 232 db törzsrészvény és 232 db elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvény kiadására kérte az alperest kötelezni, a T. H. Rt. pedig, mint III. r. felperes az alperes birtokában lévő III. r. felperesi részvénykönyv átadására kérte az alperest kötelezni.

Az alperes a keresetek elutasítását kérte és viszontkeresetet indított, melyben kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a részvéncsere szerződés semmisségét a Ptk. 227. § (2) bekezdése alapján, és rendelje el az eredeti állapot helyreállítását. Másodlagosan kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. r. felperest 122 db felperes neve törzsrészvény átadására arra az esetre, ha a részvéncsere szerződést a bíróság érvénytelennek találná. A T. H. Rt. a keresetétől elállt, e részében a bíróság a pert megszüntette, joghatósága hiányában megszüntette továbbá a pert a másodlagos viszontkereseti kérelem tekintetében is.

Az elsőfokú bíróság a 2.G.40.044/2004/12. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki az I. r. felperesnek a T. H. Rt. által kibocsátott alperes nevére szóló 38 db törzsrészvényt, és 38 db elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvényt. A bíróság a hiányzó forgatmányt ítéletével pótolta, és felhatalmazta a T. H. Rt. igazgatóságának elnökét a tulajdonosváltásnak a részvények hátoldalán vagy toldaton történő átvezetésére. Kötelezte az alperest arra is, hogy adja ki M. L. a M. L. nevére szóló 232 db törzsrészvényt, és 232 db elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvényt. A viszontkeresetet elutasította, és kötelezte az alperest a perköltség viselésére.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben az ítélet megváltoztatását és a keresetek elutasítását kérte. Fellebbezésében előadta, hogy a részvéncsere szerződés aláírásakor megtévesztették, az egész ügylet célja feltehetően az volt, hogy M. L. megszerezze a T. H. Rt. feletti teljes rendelkezési jogot, oly módon, hogy tulajdonosává válik a részvénytársaságnak, az alperes azonban nem kapja meg a részvényeiért ellenszolgáltatásként járó felperes neve részvényeket, hanem azokat a hamis szavazati bizalmi megállapodás alapján M. L. veszi birtokba. Erre tekintettel az alperes a részvéncsere szerződés megkötésére

vonatkozó szerződési nyilatkozatát kifogás útján a 2004. szeptember 6-án kelt írásbeli nyilatkozatával megtévesztés címen megtámadta.

A Pécsi Ítéltábla a Gf.IV.30.386/2004/7. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a M. L., mint II. r. felperes keresetének helyt adó, és a viszontkeresetet elutasító részében helybenhagyta, az I. r. felperes keresetének helyt adó részében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Álláspontja szerint megalapozatlanul állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy a felperes a csereszerződésben vállalt kötelezettségét a maga részéről teljesítette. Ezzel összefüggésben figyelmen kívül hagyta az 1979. évi 13. törvényerejű rendelet 28. § (4) bekezdését, illetve azt csak az alperes szolgáltatása tekintetében alkalmazta. E jogszabályból következően a felperes szolgáltatását és annak teljesítését is a felperes személyes joga alapján kell megítélni. A felperes kibocsátotta értékpapír tagsági jogokat testesít meg, az ahhoz kapcsolódó jogok és kötelezettségek keletkezését, átruházását és megszűnését, valamint érvényesítését Florida Állam joga alapján kell megítélni. E jog ismeretében lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy a csereszerződésben ellenértékeként szereplő részvények feletti rendelkezési jogot az alperes megszerezte-e vagy sem.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan volt azért is, mert az elsőfokú bíróság nem vizsgálta azoknak az okiratoknak a keletkezési körülményeit, bizonyító erejét, amelyekkel az I. r. felperes teljesítésének tényét kívánta alátámasztani. Nem tisztázta az elsőfokú bíróság azt sem, hogy mikor történt meg az I. r. felperes részéről a teljesítés. Ennek azért van jelentősége, mert az I. r. felperes által becsatolt, az alperes részéről nem létezőnek állított szavazati bizalmi megállapodás keltezése, azaz 2000. március 14. utáni időszakra már a teljesítés tényének vizsgálata a szavazati bizalmi megállapodás mellőzésével nem végezhető el. A megállapodás létezésének megállapítására az angol nyelvű okirat másolata önmagában nem elegendő, ezért az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg a megállapodás létezését. A szavazati bizalmi megállapodás létezésének vizsgálatára a magyar bíróságnak joghatósága van.

Rámutatott a másodfokú bíróság arra, hogy amennyiben a bizonyítás eredménye alapján az lenne megállapítható, hogy a felek a szavazati bizalmi megállapodást ténylegesen megkötötték, és azt megelőzően a felperes részéről teljesítés nem történt meg, a felperes a csereszerződésből eredő kötelezettségét teljesítette azzal, hogy az alperest megillető részvényeket M. L. birtokába adta. Ha viszont nem állapítható meg a szavazati bizalmi megállapodás megkötése, akkor az alperes jogszerűen tagadja meg a Ptk. 281. § (1) bekezdésére tekintettel a teljesítést mindaddig, amíg a felperes a saját szolgáltatását fel nem ajánlja. Ezek megállapításához a bizonyítási eljárásnak nagy terjedelmű kiegészítése szükséges.

A másodfokú bíróság a részítéletben rögzítette, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak meg kell keresnie az Igazságügyi Minisztériumot arra nézve, hogy a felperes teljesítésére - a csereszerződés szerinti részvények kibocsátása és

annak az alperes által való megszerzésére vonatkozóan - mi az irányadó floridai jog tartalma. Ki kell térni a megkeresésben arra is, hogy a floridai jog szerint a részvényekkel való korlátlan rendelkezés előfeltétele-e a részvény birtoklása, vagy a rendelkezési jog megvalósulhat-e úgy is, hogy a részvényeket tényleges birtokban tartó személy ezt a tulajdonos érdekében, annak hozzájárulásával teszi. Ki kell terjedni a megkeresésnek a szavazati bizalmi megállapodás létezésével összefüggő külföldi jogi szabályok közlésére is. A külföldi jog ismeretében értékelni kell a felperes becsatolta okiratok tartalmát azzal, hogy ezek külföldön kibocsátott magánokiratok. Ezért a Pp. 198. § a) pontja értelmében az Igazságügyi Minisztérium megkeresésével tisztázni kell a kiállítás joga szerint fennálló bizonyító erejüket is. Ezt megelőzően azonban fel kell hívni a felperest a teljesítést igazoló okiratok hivatalos magyar fordításának csatolására is. Amennyiben az alperes az okiratok másolati minőségét kifogásolja, nem mellőzhető az eredeti okiratok felmutatásának elrendelése sem. Ezen okiratok bizonyító erejének mérlegelésével állást kell foglalni arról, hogy a Pp. 193. §-a alkalmazandó, vagy az okiratok a Pp. 199. §-a alapján értékelendők.

A megtámadási kifogás megalapozottságáról is csak a bizonyítás lefolytatása után lehet dönten. Amennyiben ugyanis megállapítható, hogy az I. r. felperes a maga részéről a szerződést teljesítette, nyilvánvalóan alaptalan az alperesnek az az előadása, hogy a felperesnek már a szerződéskötéskor sem állt szándékában a teljesítés.

A megismételt eljárásban az I. r. felperes (továbbiakban felperes) csatolta az 1999. augusztus 30-i keltezésű részvéncsere szerződés megnevezésű magyar nyelvű okirat, a B. N. névaláírással ellátott Declaration megnevezésű keltezés nélküli angol nyelvű okirat, a Supplement to Share Exchange Agreement elnevezésű angol nyelvű okirat, a felperes neve Voting Trust Agreement elnevezésű angol nyelvű okirat, a felperes neve Shareholder Agreement elnevezésű angol nyelvű okirat, a B. N. névre kiállított 122 db részvény tulajdonáról szóló igazolás és a L. J. M. trustee nevére kiállított részvényesi igazolás 122 db részvényről szóló részvényesi igazolás eredetinek látszó példányait, és hiteles magyar nyelvű fordításait. Az alperes úgy nyilatkozott, hogy a magyar nyelvű részvéncsere szerződésen, a szavazati bizalmi megállapodáson és a részvénytulajdon igazolásáról kiállított okiratokon lévő alperes neve illetve B. N. név aláírások nem az ő kezétől származnak, a többi okiratot viszont ő írta alá. Korábbi nyilatkozatával ellentétben előadta, hogy a M. L. részére adott szavazási megállapodás kizárólag egyetlen alkalomra szólt.

A bíróság által kirendelt igazságügyi írásszakértő, Z. Gy. véleménye szerint a P. 1999. augusztus 30.-i keltezésű részvéncsere szerződésen lévő alperes neve névaláírás az alperestől származhat, az összes többi okiraton lévő az alperestől származik.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest kötelezte, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a T. H. Rt. által kibocsátott alperes nevére szóló 38 db törzsrészcsemet és 38 db elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvényt. E részvények alperesről

felperesre történő forgatását igazoló forgatmányozását az ítélet pótolja. Felhatalmazta egyúttal a T. H. Rt. vezérigazgatóját a tulajdonos változásnak a részvények hátoldalán vagy toldaton történő átvezetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az igazságügyi szakértő véleménye alapján megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a szavazati bizalmi megállapodást az alperes - az állításával ellentétben - aláírta, a megállapodás a szerződő felek között így létrejött. Erre utal az alperes 2004. július 7.-i ténybeli nyilatkozata, ami több részvényesi gyűlésen történő szavazásra vonatkozó folyamatos megbízásra utal. 2005. augusztus 31-én azt állította ugyan az alperes, hogy csak egyszeri alkalomra adott szavazási megbízást M. L., de még arra sem emlékezett, hogy ez írásban történt-e.

Az elsőfokú bíróság az igazságügyi szakértő véleményét aggálymentesnek találta, az alperes ezzel ellentétes álláspontját nem fogadta el. Rámutatott arra, hogy az alperes által csatolt szakvélemények nem teszik kétséggé a kirendelt igazságügyi szakértő véleményének helyességét. A becsatolt magyar nyelvű részvénycsere szerződésen lévő névaláírás eredetiségének nincs perdöntő jelentősége, mert az alperes kifejezetten beismerte, hogy a megbízása alapján eljáró szakértők által vizsgált okiratok tartalmával megegyező tartalmú okirat keletkezett, tehát a részvénycsere szerződés ezzel a tartalommal jött létre a felek között.

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntése során nem tulajdonított jelentőséget annak a ténynek, hogy az alperes az angol nyelvet nem érti, a szavazati bizalmi megállapodást ugyanis nem teljes bizonyító erejű okirati bizonyítékként értékelte. Megállapította, hogy az okiraton lévő alperesi aláírás valódiságát a felperes bizonyította, ezért a Pp. 197. § (2) bekezdéséből következően az aláírást megelőző szöveget meg nem hamisítotttnak kell tekinteni. Az alperes tagadásán kívül nincs olyan peradat, amely kétséggé tenné az okiratba foglalt megállapodás létrejöttét, ellenben valószínűsíti ezt az alperes 2004. július 7-i tárgyaláson tett előadása. Ezért a bíróság az okiratot a szavazati bizalmi megállapodás létrejöttének és tartalmának bizonyítására alkalmas bizonyítékként elfogadta. Tekintettel arra, hogy e bizonyítékot nem a Pp. 196. §-a alapján értékelte, nem vizsgálta a 198. § a) pontja szerinti esetleges minősített bizonyító erejét sem. Mindebből következően az alperes nem tagadhatja meg a felperestől a részvénycsere szerződéssel elcserélt T. H. Rt. részvények kiadását a Ptk. 281. § (1) bekezdésére hivatkozással, mert azok birtoklásának jogát M. L. átengedte.

Az elsőfokú bíróság nem tájékozódott a floridai jognak a csereszerződés szerinti részvények kibocsátására és azok alperes általi megszerzésére vonatkozó szabályok felől, mert a szavazati bizalmi megállapodás létrejötte esetén nincs perdöntő jelentősége annak, hogy 2000. március 14-ét megelőzően már megtörtént-e a felperes részéről a csereszerződés teljesítése. Önmagában a külföldi jogról történő tájékozódás elmaradásával nem sérül az új eljárás törvényessége, mert az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján, a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű kiegészítése végett került

sor, az alkalmazandó jog megismerése pedig nem bizonyítási cselekmény. Mindezekből következően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes indokolatlanul tagadta meg a részvénycsere szerződés teljesítését, megnyitva ezzel a lehetőséget a felperes számára a késedelem és a lehetetlenülés következményeinek alkalmazása közötti választásra. A felperes a késedelem Ptk. 300. § (1) bekezdése szerinti következményét választva teljesítést követelt kérve a részvények kiadását.

Az ítélet ellen az alperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a keresetet utasítsa el. Másodlagosan kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítsa. Álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok a felperes keresetét nem támasztják alá. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg, hogy pontosan hol és mikor került sor a Voting Trust Agreement aláírására. A szerződés létrejöttének körülményeit az elsőfokú bíróság nem derítette fel annak ellenére, hogy erre vonatkozóan az alperes több bizonyítási indítványt is előterjesztett. Nem vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy a Voting Trust Agreement 1.02. pontja szerint kiállítandó letéti igazolást M. L. átadta-e az alperesnek. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ugyanis a teljesítéshez elegendő volt a szavazati bizalmi megállapodás létrejötte, a megállapodás létrejöttének azonban az aláírásnál több feltétele van. A szerződés aláírása csak akkor minősül szerződést létrehozó akaratnyilatkozatnak, ha az aláíró ismeri a szerződés tartalmát. Az alperes angolul nem ért, a szerződés angol nyelven készült, így annak bizonyítására, hogy az alperes ezt a megállapodást megkötötte, még akkor sincsen lehetőség, ha bizonyítottan fogadja el bíróság azt az alperes által vitatott tény, hogy a szerződésen az alperes aláírása szerepel. A Voting Trust Agreement-nek a Pp. 196. § (3) bekezdése értelmében nincsen bizonyító ereje abban a kérdésben, hogy az alperes ilyen tartalmú jognyilatkozatot tett. Nem ad számot az elsőfokú ítélet arról, hogy a Voting Trust Agreement-nek milyen más bizonyítékok alapján, és milyen bizonyító erőt tulajdonított, nem vizsgálta az elsőfokú bíróság a felek szerződéses akaratát sem.

Az alperes álláspontja szerint a floridai jog előírásainak ismerete nélkül nem lehet megalapozottan állást foglalni abban a kérdésben, hogy létrejött-e a Voting Trust Agreement. Erre vonatkozóan a Pécsi Ítéltábla egyértelmű iránymutatást adott az elsőfokú bíróságnak a részítéletben. Az elsőfokú bíróság ennek ellenére a megismételt eljárás során az iránymutatástól eltérően hozta meg újabb határozatát.

Az alperes a fellebbezésben vitatta Z. Gy. igazságügyi írásszakértő szakvéleményét. Arra hivatkozott, hogy az általa megbízott M. G. igazságügyi írásszakértő véleménye szerint a cégbíróági iratok között elfekvő „alperes neve” névaláírás nem eredeti (élő) aláírás, hanem fénymásolat. Az egymásra helyezett iratokon a alperes neve aláírások teljesen egybevágnak, azok illesztett fedezettségi foka csak technikai másolással, hamisítással érhető el. Az alperes álláspontja szerint Z. Gy. a szakvéleményét nem, illetve nem kizárólag szakértői vizsgálatra

alapította, hanem a per adataiból a bizonyítékok, peradatok mérlegelésével vont le következtetést.

Az alperes véleménye szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Pécsi Ítéltábla részítleletben meghatározott iránymutatását. Az elsőfokú bíróságnak az Igazságügyi Minisztérium megkeresésével tisztáznia kellett volna a felperes által csatolt okiratoknak a kiállítás helyének joga szerinti bizonyító erejét, azt, hogy a 12/F/4. alatt csatolt okiratot az alperes mikor kapta kézhez, és tájékoztatni kellett volna a feleket a bizonyítási kötelezettségről és a bizonyítási teherről illetve a bizonyításra szoruló tényekről. E kötelezettségének az elsőfokú bíróság nem tett eleget.

Az alperes fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság folytassa le a megismételt eljárás során indítványozott és az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítást. Hallgassa meg a megjelölt tanúkat és rendelje ki M. G. igazságügyi írásszakértőt, továbbá keresse meg az Igazságügyi Minisztériumot az irányadó floridai jog tartamának megismerése végett. Indítványozta iratok beszerzését is.

Az alperes a fellebbezését később kiegészítette, és arra hivatkozott, hogy a Magyar Nemzeti Bank kizárólag az 1999. augusztus 30-án S. dr. H. Á. irodájában aláírt részvéncsere szerződést, és annak 2000. májusában történő kiegészítését engedélyezte. A Voting Trust Agreement és a Supplement to Share Exchange Agreement elnevezésű megállapodások devizahatósági engedéllyel nem rendelkeznek, így azok a szerződések keltezésének napján még hatályos, a devizáról szóló 1995. évi XCV. tv. (Devizatorvény) 9. § (1) bekezdésébe ütköznek, emiatt pedig a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmisek.

A fellebbezésben az alperes személyes költségmentesség engedélyezését kérte. A kérelem teljesítését az elsőfokú bíróság megtagadta. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Pécsi Ítéltábla a végzést a Gpkf.IV.30.249/2006/2. számú végzésével helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság 64. sorszámú végzésével az alperest 456.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére szólította fel. Az alperes az illetéket megfizette, és a Pp. 114. §-a alapján az eljárás szabálytalansága miatt kifogást nyújtott be. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a bírói gyakorlat ellenére törvénysértően hívta fel az alperest az illeték ismételt lerovására. Álláspontja szerint ugyanis az alperesnek nem kellett illetéket lerónia, mivel a fellebbezéssel támadott ítélet hatályon kívül helyezést követően született, és a fellebbezés ugyanarra a kérdésre ismételten terjesztett fellebbezésnek minősül (BH.1988.319., BH.1988.415.).

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság megállapította tényállást a felek egyező előadása illetve az eredeti okiratok hivatalos magyar fordítása alapján a következőkkel egészíti:

Az 1999. augusztus 30-án kelt részvéncsere szerződés 6. pontjában a szerződő felek kötelezettséget vállaltak arra, hogy a részvényeken a tulajdonosváltást átvezetik, és a részvényeket a másik félnek átadják. Az 1999. augusztus 30-án kelt részvéncsere szerződés kiegészítő megállapodás - melyet az alperes is aláírt - a részvények átruházása vonatkozásában a részvéncsere szerződéshez képest további jognyilatkozatot nem tartalmaz.

A 2000. március 14-ei szavazati jogok megbízottra történő átruházásáról szóló megállapodásban az alperes, mint a felperes 122 db törzsrészvényének tulajdonosa tett nyilatkozatot. A megállapodásban átruházta az említett összes részvényre vonatkozó teljes törvényes tulajdonjogot, és elfogadta, hogy M. L. és jogutódai rendelkezzenek a részvények tulajdonosát és birtokosát megillető összes joggal és hatáskörrel, bármilyen jellegűek is legyenek, melyek ahhoz szükségesek, hogy a letétes a megállapodás alapján ráruházott jogköröket gyakorolni tudja.

Az egyebekben helyesen, a megismételt eljárásban beszerzett és hiteles fordítással ellátott eredeti magánokiratok alapján megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság érdemben helyes jogi következtetést vont le, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítélet jogi indokolását - a fellebbezésben foglaltakra is tekintettel - a másodfokú bíróság a következő szerint pontosítja, illetve kiegészíti:

A felperes keresetében az alperessel 1999. augusztus 30-án megkötött részvéncsere szerződés teljesítéseként kérte az alperest a részvények kiadására kötelezni. A teljesítést a felperes azért igényelte, mert azt állította, hogy a maga részéről a szerződésből eredő kötelezettségének eleget tett. Az alperes a részvéncsere szerződés létrejöttét nem vitatta, annak tartalmát, azt, hogy mi volt a kikötött szolgáltatás és az ellenszolgáltatás a felperessel egyezően adta elő. A jogerősen elutasított viszontkeresetében illetve a még jogerősen el nem bírált kifogásában a létrejött szerződés semmisségére hivatkozott, illetve azt állította, hogy a felperes teljesítésének hiányában ő sem köteles a szolgáltatását teljesíteni. A részvéncsere szerződés létrejötte és annak tartalma tehát a felek egyező előadása alapján a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján volt tényként megállapítható. Az alperes beismerte, hogy a magyar tanúk előtt a szerződést aláírta (14. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldal), tehát szerződési akaratáról írásban is nyilatkozott. Ezért nincs jelentősége a per tárgya szempontjából annak, hogy a felperes által a per során csatolt, és eredeti okiratnak állított csereszerződést az alperes ténylegesen aláírta-e, vagy sem. A csereszerződéssel kapcsolatos ténymegállapítás ugyanis nem okirati bizonyítékon, hanem a felek egyező előadásán alapul. Megállapítható volt az is, hogy a felek a szerződést írásba foglalták, mert az alperes beismerése szerint is létezett általa is aláírt, teljes bizonyító erejű magánokiratnak megfelelő okirati példány a csereszerződésről. Erre az okiratra vonatkozó igazságügyi írásszakértői

bizonyítás elrendelése a fentiekre tekintettel szükségtelen volt, ebben a körben a szakértői véleményt és az alperes által csatolt, ugyancsak a csereszerződés tartalmazó egyéb okirati példányokon lévő alperesi aláírást vizsgáló szakértői véleményeket a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, és az elsőfokú bíróság ítéletéből e bizonyítékok értékelésével összefüggő részt, mint szükségtelent mellőzte.

A megismételt eljárásban a felperes el nem bírált, a csereszerződés teljesítésére irányuló kereseti kérelmről és az alperes ezzel összefüggő védekezéséről, illetve kifogásáról kellett döntenie a másodfokú bíróság új eljárásra vonatkozó utasításai alapján, figyelemmel a Pp. 252. § (3) és (4) bekezdésére. Az elsőfokú bíróság 2.G.40.044/2004/12. számú ítélete részbeni hatályon kívül helyezésének oka az volt, hogy a másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a felperes a szerződést teljesítette. Nem foglalt ugyanis állást abban a kérdésben, hogy mikor és hogyan történt meg a felperes teljesítése. A másodfokú bíróság azért hívta fel az elsőfokú bíróságot az okiratok bizonyítékok értékeléséhez szükséges további bizonyításra, és az okiratok bizonyító erejének tisztázására, mert az elsőfokú bíróság a teljesítéssel összefüggő tényállást okiratok alapján állapította meg, azonban az eredeti okiratok, illetőleg azok hiteles fordításai nem álltak rendelkezésre.

A másodfokú bíróság azt tartotta célszerűnek, hogy előbb azt kell vizsgálni, hogy a felperes részéről a teljesítés 2000. március 14. előtt megtörtént-e, mert ez esetben a további bizonyítás szükségtelenné válik, és arra az esetre írta elő a szavazati jogok megbízottra történt átruházásáról szóló megállapodás vizsgálatát és értékelését, ha a 2000. március 14-e előtti időre való teljesítés bizonyítása a felperes részéről sikertelen. Nem írta azonban elő a másodfokú bíróság a megismételt eljárásban foganatosítandó bizonyítási cselekmények kötelező sorrendjét.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban beszerezte a felperes teljesítésére vonatkozó eredeti okiratokat, azok hiteles magyar fordításait, és tisztázta, hogy az azokban meg tett nyilatkozatokat az alperes aláírta-e. A 2000. március 14. előtti időszakra nézve a teljesítés tényét tovább nem vizsgálta, hanem a szavazati bizalmi megállapodást tartalmazó okiratot valódinak elfogadta, és azt az egyéb perben rendelkezésre álló bizonyítékokkal összefüggésben úgy értékelte, hogy annak tartalma a felperes teljesítését igazolja. Erre tekintettel pedig az okirat keltét megelőző időszakra vonatkozóan a felperes teljesítésével kapcsolatban a külföldi jog tisztázását mellőzte, utalva arra, hogy az alkalmazandó jog felderítése nem bizonyítási cselekmény.

Az alperes a fellebbezésben pedig sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság utasításának csak részben tett eleget, az irányadó külföldi jog tartalmát nem tisztázta, és ezzel álláspontja szerint az elsőfokú eljárás lényeges szabályát sértette meg. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság álláspontja a következő:

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alkalmazandó floridai jog tartalmának megállapítása érdekében végzendő eljárási cselekmény bizonyítási cselekmény. Az 1979. évi 13. törvényerejű rendelet 5. § (1) bekezdése szerint a bíróság az általa nem ismert külföldi jog megismerése érdekében hivatalból tájékozódik, szükség szerint szakértői véleményt is beszerez, és a fél által előterjesztett bizonyítékokat is figyelembe veheti, vagyis bizonyítást foganasít.

Ezen felül megállapítható az is, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság bizonyítást elrendelő végzéséhez kötve van, attól csak abban az esetben térhet el, ha az elrendelt bizonyítás utóbb feleslegessé válik (IBH.2006.325. sz.). A másodfokú bíróság határozata azonban a megismételt eljárásban foganasítandó bizonyítás sorrendjére kötelező előírást nem tartalmazott, és az elsőfokú bíróság pedig tartalmilag a további bizonyítást az újabb eljárásban felmerült tények és bizonyítékok miatt, annak szükségtelenségére hivatkozva mellőzte. Így formálisan eljárási szabályt az elsőfokú bíróság nem sértett meg, ez a döntése - annak helytelensége esetén - az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát eredményezhetné.

A másodfokú bíróság megítélése szerint azonban az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a szavazati bizalmi megállapodásról szóló okirat bizonyító erejét, és helyesen állapította meg, hogy az alperes a teljesítést nem tagadhatja meg, és helytállóan foglalt állást a további bizonyítás szükségtelensége tekintetében is.

A megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság beszerezte az alperes és Molnár László megállapodását tartalmazó eredeti okiratot, és az alperes tagadásával szemben az igazságügyi írásszakértői vélemény alapján megalapozottan állapította meg azt, hogy az okiratot az alperes aláírta. Beszerezte az okiratba foglalt jognyilatkozatok hiteles magyar fordítását, amelyre tekintettel megalapozottá vált az alperes jognyilatkozata tartalmának megállapítása, és az elsőfokú bíróságnak az az értékelése is, hogy az okiratnak nincs olyan rendellenessége (szövegösszefüggés) vagy hiánya, ami az okirat hamisítottságára utalna, vagyis a kérdéses okirat valódi (Pp.197. § (2) bekezdés). Az egyszerű magánokirat valódisága azonban mindössze annyit jelent, hogy az a kiállítójától ered, és annak szövegét utólag jogellenesen nem változtatták meg, azonban nem rendelkezik azzal a bizonyító erővel, amit a Pp. 196. § (1) bekezdése az ott tételesen felsorolt feltételeknek megfelelő okiratoknak tulajdonít. Nem szolgál tehát teljes bizonyítékul arra, hogy a nyilatkozatot az alperes valóban megtette, ezért a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a nyilatkozattétel tényének bizonyítása változatlanul a felperest terhelte. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a Pp. 199. §-át és helyesen vont le azt a következtetést, hogy ez az okirati bizonyíték a per összes adatával egybevetve igazolja az abban foglalt alperesi jognyilatkozat megtételét. Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság az alperes perbeli nyilatkozatait is.

Az alperes fellebbezésében felhozott körülmények ezen értékelés helyességét nem befolyásolják. A per tárgya szempontjából annak volt jelentősége, hogy az okiratban foglalt jognyilatkozatot az alperes megtette-e, annak viszont nem, hogy a

jognyilatkozat megtételére az okirat szerinti időpontban vagy később került-e sor. Az okirat bizonyító erejét a jognyilatkozat megtételének ténye tekintetében tehát nem befolyásolná az sem, ha az alperes bizonyította volna, hogy az okiratot nem 2000. március 14-én, hanem később írta alá, ezért az aláírás időpontjának tisztázása szükségtelen volt.

Nincs jelentősége ebből a szempontból annak sem, hogy az okirat az alperes által nem értett angol nyelvű szöveget tartalmaz, a kérdéses okiratot ugyanis az elsőfokú bíróság nem teljes bizonyító erejű magánokiratként értékelte, így a Pp. 196. § (3) bekezdése nem alkalmazható. A periratokból ugyanakkor megállapítható, hogy az alperes ezen az okiraton kívül több angol nyelvű nyilatkozatot is aláírt, ami arra utal, hogy ennek az eljárásnak, vagyis az angol nyelvű okiratok kiállításának és felhasználásának a felek, illetőleg az alperes és M. L. között kialakult gyakorlata volt, ez pedig a felperesnek azt az állítását támasztja alá, hogy az alperes tisztában volt azzal, hogy milyen tartalmú jognyilatkozatot tesz, mert rendelkezett azok fordításával.

A letéti igazolás kiadásának hiánya, illetőleg az alperes szerződési nyilatkozatának esetleges akarathibája, a szolgáltatások értékaránytalansága pedig azért nem értékelhető e bizonyítékkal összefüggésben, mert ezek a kérdések a szavazati bizalmi megállapodás teljesítését illetőleg annak érvényességét érintik, és e kérdések vizsgálatára azonban a Magyar Bíróságnak nincs joghatósága. Ezek az igények egyébként is M. L., a másik szerződő féllel szemben érvényesíthetők, a felperessel szemben azonban nem.

Az sem befolyásolja ezen okirati bizonyíték értékelésének helyességét, hogy a kiállítás joga szerinti bizonyító ereje nincs tisztázva (Pp. 198. § a) pont), mert az okirat valódiságára a Pp. 197. § rendelkezéseit kellett alkalmazni, és azt az elsőfokú bíróság egyszerű magánokiratként és nem teljes bizonyító erejű magánokiratként értékelte. A felperes teljesítése megítéléséhez szükséges jognyilatkozat megtételének ténye az alperes és M. L. által megkötött, a szavazati jogok megbízottra történő átruházásáról szóló megállapodás jogi létezésétől, érvényességétől függetlenül az okirati bizonyíték értékelésével megállapítható volt, ezért nem volt szükség ebben a körben sem az irányadó külföldi jog tisztázására. A fentiek szerint értékelt okirati bizonyíték pedig a felperes teljesítését a következőkre tekintettel igazolja:

A felperes állítása az volt, hogy részéről a teljesítés már 2000. március 14. előtt, a megállapodás megkötése előtt megtörtént azzal, hogy az alperes részvényeit a részvényesi nyilvántartásba lefűzték, és az alperes 1999. szeptember 27-ei dátummal erről igazolást kapott. Az alperes az igazolás kézhezvételét és a részvénytulajdon nyilvántartásba vételének tényét utóbb már nem vitatva azt állította, hogy a teljesítés az eredeti tanúsítvány átadásával történhetett volna meg, erre azonban nem került sor. A teljesítés szabályszerűségére nézve az irányadó külföldi jog tisztázása az elsőfokú eljárásban nem történt meg, így a felek ellentétes

előadása miatt nem lehetett tényként megállapítani azt, hogy a teljesítés, a részvények átadása az alperesnek 2000. március 14. előtt megtörtént.

A fentiek szerint értékelt alperesi jognyilatkozat ténye alapján viszont megállapítható volt, hogy a felperes részéről - ha korábban nem is - e jognyilatkozatban foglaltak szerinti eljárásával, vagyis az alperes részvényeinek - pontosabban a részvénytulajdonra vonatkozó tanúsítványnak - M. L. birtokba adásával a teljesítés megtörtént. Ez az alperesi nyilatkozat ugyanis a felek részvénycsere szerződése 6. pontjában foglalt, és a felperes teljesítési kötelezettségét jelentő kiadási kötelezettséget módosító alperesi rendelkezésnek minősül, amelynek a felperes részéről való elfogadása és egyúttal teljesítése megtörtént azzal, hogy az alperes részvényeit (tanúsítványt) M. L. adta át. Ezzel a részvénycsere szerződést a felperes a maga részéről teljesítette. A szavazati jogok megbízottra történő átruházásáról szóló megállapodás szerinti jognyilatkozat megtételével az alperes rendelkezése folytán a felperes részvény kiadási kötelezettsége úgy módosult, hogy azokat a felperes M. L. részére, vagyis harmadik személy kezéhez volt köteles teljesíteni, ezzel a szerződés harmadik személy érdekében teljesítendő szerződéssé vált. A felperes, mint kötelezett az alperes rendelkezése folytán ezután már csak a részvények M. L. részére való kiadásával teljesíthetett, és nem volt köteles, de nem is volt jogosult vizsgálni azt, hogy az alperes és M. L. megállapodása jogilag létrejött-e vagy sem.

A 2001. december 31.-ig hatályban volt, a devizáról szóló 1995. évi XCV. tv. 9. § (1) bekezdése szerint devizahatósági engedély volt szükséges olyan szerződés megkötéséhez vagy pénzügyi művelet végzéséhez, amely arra irányul, hogy deviza belföldiek és deviza külföldiek egymásra tekintettel devizát, valutát, belföldi fizetőeszközt illetve vagyoni értéket belföldön és külföldön átruházzanak. Az alperes maga is hivatkozott arra, hogy a részvénycsere szerződést és az azt kiegészítő részvényátruházásra vonatkozó rendelkezést tartalmazó 2000-ben kelt, a perben 2.G.044/2004/12/F/6. alatt csatolt megállapodást a Magyar Nemzeti Bank jóváhagyta. A fellebbezés kiegészítésében megjelölt csereszerződést kiegészítő megállapodás viszont részvényátruházásra vonatkozó további rendelkezést nem tartalmaz, ezért annak jóváhagyására nem volt szükség. A szavazati jogok megbízottra történő átruházásáról szóló megállapodás érvényessége a perben a már kifejtettek szerint nem vizsgálható, kizárólag az abban tett alperes jognyilatkozat. Ez pedig a devizahatóság részéről jóváhagyott csereszerződés teljesítésére vonatkozó rendelkezés olyan módosításának minősül, ami a felperes és az alperes között a már jóváhagyott szerződéshez képest további részvényátruházást nem eredményezett, vagyis devizahatósági jóváhagyásra nem szorult. Mivel a felperes részéről a teljesítés megtörtént, az alperesnek a teljesítési szándék hiányára alapított megtámadási kifogása megalapozatlan.

Megalapozatlan az alperes eljárás szabálytalansága elleni kifogása is. A kifogásban megjelölt 1988-ban közzétett bírósági döntések az 1986. évi I. tv. alapján kialakult bírói gyakorlatot tartalmazzák. Ezt a törvényt az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 98. §-a hatályon kívül helyezte. Az Itv. 51. § (1) bekezdése szerint, ha a

bíróági határozatot a jogorvoslati eljárásban előadott kérelem illetve ellenkérelem kereteire tekintet nélkül helyezi a bíróság hatályon kívül, a megismételt eljárásban a fél az illeték ismételt megfizetése alól mentesül; keresetváltoztatás (felemelés) esetén pedig csak az ennek következtében keletkezett illetékkülönbözetet kell megfizetnie. Az Itv. Idézett rendelkezése tehát pontosan meghatározza, hogy mikor nem kell a fellebbező félnek az illetéket megfizetni. Jelen esetben a másodfokú bíróság a Gf.IV.30.386/2004/7. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem illetve ellenkérelem korlátai között helyezte hatályon kívül, az alperesnek tehát a fellebbezés illetékét az általános szabályok szerint meg kell fizetnie. Nem sértette meg az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat amikor az alperest az illeték lerovására hívta fel.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező alperest a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj és az azt terhelő 20 % általános forgalmi adó megfizetésére.

P é c s, 2007. február 7.

Dr. Veszeley Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró